

NACIONĀLĀ ELEKTRONISKO
PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU PADOME

Rīgā, 2020. gada 1.oktobrī

LĒMUMS Nr. 337 (18012000001020–2)

Par administratīvā soda uzlikšanu

administratīvā pārkāpuma lietā Nr. 18012000001020

Izskatot 2020. gada 3.septembrī uzsākto administratīvā pārkāpuma lietu par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa SIA “Baltkom radio”, reģistrācijas numurs 40003862550, darbībā, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) šādā sastāvā – Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš, Padomes priekšsēdētāja vietniece Aurēlija Ieva Druviete, Padomes locekļi Ieva Kalderauska un Jānis Eglītis, piedaloties SIA “Baltkom radio” pārstāvjiem,

konstatē:

[1] Padome ir veikusi SIA “Baltkom radio” programmas “Baltkom radio” (Apraides atļauja Nr.AA-031/2, Darbības pamatnosacījumi Nr.AA-031/2–1) programmas ietvaros 2020.gada 7.jūlijā izplatītā raidījuma “Baltkom rīts” (“Утро на Балтконе”), turpmāk tekstā – “Baltkom rīts”, atbilstību priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojuma prasībām un konstatējusi turpmāk minēto:

[2.1.] **2020.gada 7.jūlijā no pulksten 09:10:40 līdz 09:55:46** tiek izplatīts raidījums “Baltkom rīts”, saruna ar televīzijas žurnālisti un producenti Natāliju Ābolu, kuras laikā cita starpā tika izplatīta šāda informācija:

[2.1.1] N.Ābola saka, ka “*Starp citu Burova programmā viņam tas ir, desmit gadu laikā visas mikrorajonu daudzīvokļu mājas tiks renovētas, tā ir tā līdzmaksājuma programma to paredz. Un, zinot Burovu, es ticu, ka tas ir reāli.*”

[2.1.2.] N.Ābola saka, ka : “*[...] Starp citu, kāpēc partijas GKR [domāta partija “Gods kalpot Rīgai”] sarakstā ir Jakovs Rafaļsons. Viņš tik skaisti prezentācijā, nu kā mākslinieks, viņa runa*

vienkārši izpelnījās [copвало] vētrainus aplausus, jo viņa noslēguma vārdi, kas starp citu bija arī LTV sižetā par to, ka es esmu par tiem cilvēkiem, kuri Rīgu mīl ne ar vārdiem, bet darbiem. Viņš kļuva par partijas [domāts “Gods kalpot Rīgai”] locekli līdz tam pilnīgi apolitisks cilvēks. Viņš ienāca šajā partijā, jo viņš reāli redz šos darbus: Krievu drāmas teātris, Nacionālais teātris, Nacionālais muzejs, kur starp citu notika šī prezentācija, cik sporta laukumi, cik stadionu, cik skolu. Vienpadsmit, starp citu šajā sarakstā ir vienpadsmit skolu direktoru, ne vienkārši tāpat. Un vienas no labākajām skolām Romans Alijevs arī ir partijas biedrs un ir šajā sarakstā.”

[2.1.3.] N.Ābola saka, ka “... kas attiecas uz veloceliņiem, starp citu partijas “Gods kalpot Rīgai” sarakstā tāpat ir mūsu Viesturs Silenieks riteņbraucējs zināms čempions, kā reizi tā ir viņa daļa [часть]. Lūk, kas man patīk, kad profesionāli nodarbojas ar kompetenci [со знанием дела], tas ko viņi taisās darīt tajā domē. Cerēsim, ka Silenieks. Starp citu, Silenieks pārgāja no citas partijas, jo redz perspektīvu, lai realizētu savas idejas attiecībā uz tieši uz infrastruktūras organizēšanu. Sprototiet viņš kā velosipēdists ir tajā ieinteresēts, bet to darīs kompetenti [со знанием дела].”

[3] Ievērojot Rīgas domes atļaušanas likumu, Centrālā vēlēšanu komisija 2020.gada 7.jūlijā ir izsludinājusi Rīgas domes vēlēšanas, kuras notika šā gada 29.augustā.¹ Līdz ar to priekšvēlēšanu aģitācijas periods Rīgas domes ārkārtas vēlēšanām ilga no 2020.gada 7.jūlija līdz 29.augustam.

[4] Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā² ir pieejama informācija, ka 2020.gada 7.jūlija raidījuma “Baltkom rīts” viesē Natālija Ābola ir Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāte ar sesto numuru partijas “Gods Kalpot Rīgai” sarakstā.

[5] Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā³ ir pieejama informācija, ka 2020.gada 7.jūlija raidījuma “Baltkom rīts” vieses Natālijas Ābolas pieminētais Oļegs Burovs ir Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāts ar pirmo numuru partijas “Gods Kalpot Rīgai” sarakstā.

¹ Pieejams: <https://www.cvk.lv/lv/jaunumi/jaunumi/cvk-izsludina-29-augusta-rigas-domes-velesanas-680> – aplūkots 1.10.2020.

² Pieejams: <https://rd2020.cvk.lv/pub/kandidatu-saraksti/riga/partija-gods-kalpot-rigai> – aplūkots 1.10.2020

³ Pieejams: <https://rd2020.cvk.lv/pub/kandidatu-saraksti/riga/partija-gods-kalpot-rigai> – aplūkots 1.10.2020

[6] Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā⁴ ir pieejama informācija, ka 2020.gada 7.jūlija raidījuma “Baltkom rīts” vieses Natālijas Ābolas pieminētais Jakovs Rafaļsons ir Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāts ar piekto numuru partijas “Gods Kalpot Rīgai” sarakstā.

[7] Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā⁵ ir pieejama informācija, ka 2020.gada 7.jūlija raidījuma “Baltkom rīts” vieses Natālijas Ābolas pieminētais Viesturs Silenieks ir Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāts ar desmito numuru partijas “Gods Kalpot Rīgai” sarakstā.

[8] Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā⁶ ir pieejama informācija, ka 2020.gada 7.jūlija raidījuma “Baltkom rīts” vieses Natālijas Ābolas pieminētais Romans Alijevs ir Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāts ar septiņpadsmito numuru partijas “Gods Kalpot Rīgai” sarakstā.

[9] Tādējādi konstatējams, ka pārbaudāmais raidījums – 2020.gada 7. jūlijā “Baltkom rīts”, kurā piedalās deputāta kandidāte Natālija Ābola, ir izplatīts priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā un tajā piedalījusies deputāta kandidāte.

[10] Izvērtējot 1.un 2. punktā konstatēto un 3., 4., 5.,6.,7., 8. un 9. punktā norādīto, 2020.gada 3.septembrī Padome pieņēma lēmumu Nr. 291 (*lēmuma numurs administratīvo pārkāpumu procesa atbalsta sistēmā – 18012000001020-1*), ar kuru uzsāka administratīvā pārkāpuma procesu lietā par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35. panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu SIA “Baltkom radio” darbībā, tas ir, programmas “Baltkom radio” ietvaros 2020.gada 7.jūlijā izplatītajā raidījumā “Baltkom rīts”, iespējams, neievērojot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmo daļu.

[11] 2020.gada 7. septembrī Padome nosūtīja vēstuli Nr. 6–7/796, ar kuru informēja SIA “Baltkom radio” par to, ka 2020.gada 3. septembrī tika pieņemts lēmums Nr.291 (18012000001020-1) uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu lietā Nr. 18012000001020, šo lēmumu nosūtot pielikumā un vienlaikus lūgusi SIA “Baltkom radio” izvērtēt Padomes konstatēto un sniegt paskaidrojumus minētajā lietā.

⁴ Pieejams: <https://rd2020.cvk.lv/pub/kandidatu-saraksti/riga/partija-gods-kalpot-rigai> – aplūkots 1.10.2020
20

⁵ Pieejams: <https://rd2020.cvk.lv/pub/kandidatu-saraksti/riga/partija-gods-kalpot-rigai> – aplūkots 1.10.2020
20

⁶ Pieejams: <https://rd2020.cvk.lv/pub/kandidatu-saraksti/riga/partija-gods-kalpot-rigai> – aplūkots 1.10.2020
20

[12] 2020.gada 17.septembrī Padome ir saņēmusi SIA “Baltkom radio” paskaidrojumus (*Padomē iereģistrēti 18.09.2020 ar Nr. 6–7/1946*), kuros SIA “Baltkom radio” pārkāpumu neatzīst, savu nostāju pamatojot ar turpmāk norādītajiem argumentiem:

[12.1] 2020.gada 7.jūlija raidījumā “Baltkom rīts” piedalījās televīzijas žurnāliste un producente N.Ābola. Raidījuma gaitā N.Ābola stāstīja par dažādiem projektiem Rīgas pilsētā, tajā skaitā, par dzīvojamo māju renovāciju, Rīgas atsevišķu ēku rekonstrukciju, ceļu infrastruktūras organizēšanu. Stāstot par minētajiem projektiem N.Ābola ir negaidīti pieļāvusi konkrētas partijas deputātu uzslavēšanu.

[12.2] Paskaidrojumos tiek norādīts arī, ka:

[12.2.1.] Raidījuma vadītājs A. Elkins mēģināja novirzīt sarunu uz tematu, kas skar pilsētas attīstību, nevis konkrēto cilvēku uzslavēšanu. Saruna notika tiešajā ēterā un raidījuma vadītājs nepaspēja novirzīt raidījuma saturu uz vairāk neitrālu tematu.

[12.2.2.] Raidījuma viesei N. Ābolai kā politiskās partijas pārstāvei ir stingri jāievēro Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības, tai skaitā Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma noteikumi. Turklāt N.Ābola pirms ētera tika brīdināta par nepieciešamību intervijas gaitā ievērot normatīvos aktus, tajā skaitā Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasības.

[12.2.3.] Ņemot vērā, ka intervijas notiek tiešajā ēterā, Baltkom radio nevar uzņemties atbildību par trešo personu sniegtajiem viedokļiem un informāciju to pasniegšanas brīdī vai brīdī, kad viesi atbild uz radio klausītāju jautājumiem. Diemžēl, atsevišķi Baltkom radio viesi rīkojas patvaļīgi, neievērojot PAL noteikumus, bet Baltkom radio žurnālisti, veicot uzraudzību un kontroli raidījuma saturam tiešajā ēterā, ne vienmēr var savlaicīgi pārtraukt cilvēku viņa runas pasniegšanas brīdī.

[12.3] SIA “Baltkom radio” norāda, ka saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 1.panta 6.punkta noteikumiem kā galvenā slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīme esot samaksas saņemšana un šī fakta slēpšana. SIA “Baltkom radio” norāda, ka viesi piedalīšanās SIA “Baltkom radio” iepriekšminētajā raidījumā netika apmaksāti un SIA “Baltkom radio” prakse ir aicināt piedalīties raidījumos un izteikt savus viedokļus, nesaņemot par to nekādu atlīdzību.

[12.4] SIA “Baltkom radio” norāda, ka SIA “Baltkom radio” stingri ievēro Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasības elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem sakarā ar priekšvēlēšanu aģitācijas veikšanu, nosūtīja Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam visu likumā noteikto informāciju un dokumentus par politisko partiju apmaksātajām reklāmas kampaņām. Un visos gadījumos, kad radio ēterā tika veikta saskaņota un apmaksāta priekšvēlēšanu

aģitācija, tika paziņots, kurš aģitācijas veicējs šo priekšvēlēšanu aģitāciju apmaksājis, saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 11.panta astotās daļas noteikumiem.

[12.5.] SIA “Baltkom radio” norāda, ka SIA “Baltkom radio” konkrētajā gadījumā par pieļauto priekšvēlēšanu aģitācijas noteikumu neievērošanu, jāuzņemas atbildība Natālijai Ābolai, kā partijas “Gods kalpot Rīgai” deputāta kandidātei, kurai bija jāzina Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma noteikumi, it īpaši ņemot vērā, ka viņa tika brīdināta par nepieciešamību tos ievērot pirms raidījuma sākuma.

[12.6.] SIA “Baltkom radio” paskaidrojumos norāda, ka, ņemot vērā visu iepriekšminēto, kā arī pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma 151.panta 2.punktu, lūdz izbeigt lietvedību pret SIA “Baltkom radio” administratīvā pārkāpuma lietā Nr. 18012000001020 par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļas neievērošanu Baltkom radio programmā 2020.gada 7.jūlijā.

[13] 2020.gada 22.septembrī Padome nosūtīja SIA “Baltkom radio” vēstuli Nr. 6–7/881 ar kuru informēja, ka 2020.gada 1.oktobra Padomes sēdē tiks izskatīta administratīvā pārkāpuma lieta Nr. 18012000001020 par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa SIA “Baltkom radio” darbībā. Vienlaikus Padome informēja, ka SIA “Baltkom radio” ir tiesības piedalīties Padomes sēdē arī izmantojot iespējas pieslēgties tai attālināti (izmantojot programmu MS Teams) un aicināja SIA “Baltkom radio” līdz 2020.gada 29.septembrim informēt Padomi par kontaktpersonu, kura piedalīsies klātienē vai attālināti Padomes sēdē.

[14] Uz lietas izskatīšanu SIA “Baltkom radio” bija ieradušies klātienē. Lietas izskatīšanas laikā SIA “Baltkom radio” pārstāvji uzturēja iepriekš rakstiskajos paskaidrojumos norādīto pozīciju, kā arī paskaidroja, ka konkrētajā lietā pierādīšanas pienākums gulstas uz Padomi, jo tas ir noteikts Administratīvās atbildības likumā. Papildus tam tika norādīts, ka priekšvēlēšanu aģitācijas administratīvā pārkāpuma formāli tiesiskais sastāvs sastāv no trīs formāli tiesiskajiem elementiem, tas ir, 1) personas darbība, kura izteicās radio 2) samaksas saņemšana 3) tas, ka nav norādīts priekšvēlēšanu aģitācijas apmaksātājs. Konkrētajā gadījumā neesot bijusi samaksa, līdz ar to nav konstatējams viens no slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas definīcijas elementiem, līdz ar to SIA “Baltkom radio” uzskata, ka nav administratīvā pārkāpuma sastāva un ierosinātā administratīvā pārkāpuma lieta ir jāizbeidz, jo nepastāv visi administratīvā pārkāpuma sastāva elementi. Bez tam SIA “Baltkom radio” paskaidroja, ka raidījuma vadītājs centās novirzīt raidījuma viesi N.Ābolu no patvaļīgi izvēlētajām tēmām, kā arī uzsvēra, ka slēptās

priekšvēlēšanu aģitācijas legāldefinīcija paredz samaksas saņemšanu. Uz Padomes uzdotajiem jautājumiem SIA “Baltkom radio” sniedza atbildes, ka SIA “Baltkom radio” lēmumā par lietas uzsākšanu ir vērtēts tikai viens raidījums, līdz ar to nevar teikt, ka politisko spēku sadalījums SIA “Baltkom radio” uzaicināto viesu vidū ir nevienlīdzīgs. SIA “Baltkom radio” paskaidroja, ka konkrētajā gadījumā pret raidījuma vadītāju ir uzsākta iekšējā lieta un ir pieprasīti paskaidrojumi.

Ievērojot minēto, Padome

secina:

[15] Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma (turpmāk – PAL) 1.panta 3.punkts nosaka, ka priekšvēlēšanu aģitācija ir *“politiskās partijas, politisko partiju apvienības, vēlētāju apvienības vai deputāta kandidāta reklamēšana plašsaziņas līdzekļos vai citādā veidā, ja tā satur tiešu vai netiešu aicinājumu balsot par vai pret kādu politisko partiju, politisko partiju apvienību, vēlētāju apvienību vai deputāta kandidātu.”*

[16] PAL 1.panta 4.punkts nosaka, ka priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir *“laika posms no 120.dienas pirms vēlēšanām līdz vēlēšanu dienai. Ja Saeima ir atlaista vai atsaukta vai republikas pilsētas dome vai novada dome tiek atlaista, vai tiek izsludinātas atkārtotas vēlēšanas, priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir laika posms no vēlēšanu izsludināšanas dienas līdz vēlēšanu dienai.”*

[17] PAL 1.panta 6.punkts nosaka, ka slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir *“priekšvēlēšanu aģitācija, par kuru saņemta samaksa un kuras apmaksātājs (atlīdzības devējs) pretēji šā likuma noteikumiem nav norādīts.”*

[18] PAL 3.panta pirmā daļa nosaka, ka *“slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir aizliegta.”*

[19] Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) ir sagatavojis *“Informatīvo materiālu par priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumiem”* (turpmāk – *KNAB informatīvais materiāls*), kurā ir aprakstītas slēptās aģitācijas pazīmes:

“Jebkura publiska darbība, kuras mērķis ir tieši vai netieši publiski popularizēt kādu politisko partiju, vai to apvienību un deputāta kandidātu, aicinot par to balsot, vai arī paužot negatīva rakstura informāciju, aicinot balsot pret kādu politisko partiju vai deputāta kandidātu.
Piemēram:

1) publikācija nereti satur netiešu aicinājumu balsot “par” vai “pret” kādu politisko partiju, to apvienību vai deputātu kandidātu;

2) informācijas sniegšana sabiedrībai par deputāta kandidāta politisko vai profesionālo darbību plašsaziņas līdzekļos un vides reklāmā vai citā publiski pieejamā veidā;

3) jebkuras formas vai jebkura veida publisks (sabiedrībai pieejams) paziņojums, publikācija vai pasākums, kura nolūks ir veicināt partijas vai deputāta kandidāta popularitāti;

4) partijas logo vai citu tās vizuālu elementu iekļaušana publikācijā vai raidījumā, vai ar partiju saistīta notikuma atspoguļošana, ja tam nav tiešas saistības ar konkrētas publikācijas, programmas, raidījuma saturu vai arī tas ir tieši un nepārprotami veidots kādas partijas popularizēšanai;

5) partijas vai deputāta kandidāta parādīšanās bez pamatota iemesla, piemēram, deputāta kandidāts tiek izmantots kā kāda notikuma galvenais komentētājs vai sabiedrībai nenozīmīgu kandidāta privātās dzīves notikumu atspoguļošana, lai palielinātu konkrētā kandidāta publicitāti, u.c.;

6) publikācija vai raidījums ir vienpusīgs, tajā nav sabalansēti atspoguļoti iesaistīto pušu viedokļi un nav mēģināts noskaidrot ekspertu viedokli;

7) žurnālists, neuzdodot konkrētus jautājumus, ļauj deputāta kandidātam netraucēti izteikties, izvēlēties sarunas tēmu un virzību, vai uzdod jautājumus, lai izceltu deputāta kandidāta personības pozitīvās iezīmes;

8) ēst gatavošanas, sporta vai tamlīdzīgs raidījums ar deputātu kandidāta parādīšanos saturā (gatavojot ēst vai runājot par sportu).⁷

[20] Monitoringa rezultāti liecina, ka:

[20.1] deputāta kandidāte Natālija Ābola priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā tiešraidē piedalījās 7.jūlija raidījumā “Baltkom rīts” (raidījums sākas pulksten 09:10:40 un beidzas 09:55:46) un tajā puda savu viedokli visa raidījuma garumā, izņemot raidījuma reklāmu no plkst. 09:32:01 līdz plkst. 09:33:47.

[21] Kā norādīts KNAB informatīvajā materiālā, tad viena no slēptas aģitācijas pazīmēm ir – “jebkuras formas vai jebkura veida publisks (sabiedrībai pieejams) paziņojums, publikācija vai pasākums, kura nolūks ir veicināt partijas vai deputāta kandidāta popularitāti”;

⁷ Pieejams: https://www.knab.gov.lv/upload/2020/informativais_materials_rd_29082020.pdf – aplūkots 1.10.2020

[21.1.] 7.jūlija raidījumā “Baltkom rīts” (saruna ar žurnālisti un producenti Natāliju Ābolu) tika publiski paziņota informācija, kuras nolūks ir veicināt partijas vai deputāta kandidāta popularitāti, akcentējot to, ka Burovs ir galvenais būvnieks un renovators Rīgā un to, ka Burova programmā esot minēts tas, ka desmit gadu laikā visas mikrorajonu daudzdzīvokļu ēkas tiks renovētas, ir paredzēts tiltu remonts kā arī, ka partijā “Gods kalpot Rīgai” sarakstā esot tādi cilvēki kā Rīgas Krievu drāmas teātra aktieris Jakovs Rafaļsons, riteņbraucējs Viesturs Silenieks un vienpadsmit skolu direktori, kā piemēram, Romans Alijevs. Bez tam raidījuma vieses N.Ābola arī netieši sevi popularizē, sakot, ka esot daudzdzīvokļu mājas, kurā pati dzīvo pārvaldniece, kura pusgada laikā panāca, to, ka minētajā mājā tika uzstādīts pacēlājs cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kā arī šobrīd mājai esot renovācijas projekts, kas krietni samazināšot mājas apsaimniekošanas izdevumus.

Konstatētais liecina, ka izplatītajā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa raidījumā ir konstatējamas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes.

[22] Pēc pieejamās informācijas, Padome nevar konstatēt, ka par minētajiem raidījumiem būtu saņemta samaksa. PAL 1.panta 5.punkts noteic: *“samaksa — jebkāda atlīdzība, tai skaitā jebkuri mantiski labumi, pakalpojumi, tiesību nodošana, atbrīvošana no pienākuma, atteikšanās no kādām tiesībām par labu citai personai u.c. (turpmāk arī — maksa).”* Ir svarīgi atzīmēt, ka likumdevējs nav veicis pilnīgu samaksas uzskaitījumu, par ko liecina normā ietvertais “u.c.”. Līdz ar to normas piemērotajiem ir atstāta zināma brīvība piepildīt jēdzienu ar saturu. Tieši to arī Padome dara, pieņemot lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā un to skatot pēc būtības, nevis sašaurināti. Respektīvi, samaksa PAL 1.panta 5.punkta izpratnē ir arī atsvabināšana no samaksas pienākuma un, ja plašsaziņas līdzeklis atbrīvojis no samaksas pienākuma, tad secināms, ka priekšvēlēšanu aģitācija norit uz plašsaziņas līdzekļa rēķina. Šī atziņa ir nostiprināta tiesu praksē (Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 12.marta spriedums, Lieta Nr.1A30000518)⁸. Secinātais norāda uz to, ka ir saskatāmas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes, jo N.Ābola nepamatoti ilgu laiku pavadā studijā tiešajā ēterā 2020.gada 7.jūlijā raidījumā “Baltkom rīts”. N.Ābola veic savas pārstāvētās partijas – “Gods kalpot Rīgai” un tās biedru popularizēšanu. Tieši minētās politiskās partijas sarakstā ar sesto numuru kā deputāta kandidāte ir minēta N.Ābola, kā arī N.Ābolas raidījumā pieminētie partijas biedri – Olegs Burovs (ar pirmo kārtas numuru), Jakovs Rafaļsons (ar piekto kārtas numuru), Viesturs Silenieks (ar desmito kārtas numuru) un Romans Alijevs (ar septiņpadsmito kārtas

⁸ Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/e-pakalpojumi/tiesvedibas-gaita>– aplūkots 1.10.2020

numuru). Izplatītajā raidījumā nav sniegta norāde, ka tiek veikta priekšvēlēšanu aģitācija, līdz ar to, ir jākonstatē, ka minētajā 2020.gada 7.jūlija raidījumā ir vērojamas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes.

[23] SIA “Baltkom radio” savos paskaidrojumos norāda, ka raidījuma viesi Natālija Ābola stāstīja par dažādiem projektiem Rīgas pilsētā, tajā skaitā, par dzīvojamo māju renovāciju, Rīgas atsevišķu ēku rekonstrukciju, ceļu infrastruktūras organizēšanu. Stāstot par minētajiem projektiem N.Ābola ir negaidīti pieļāvusi konkrētas partijas deputātu uzslavēšanu. Padomes ieskatā SIA “Baltkom radio” norādītais, ka raidījuma viesi N.Ābola raidījumā stāstot par dažādiem projektiem Rīgas pilsētā, tajā skaitā, par dzīvojamo māju renovāciju, Rīgas atsevišķu ēku rekonstrukciju, ceļu infrastruktūras organizēšanu ir negaidīti pieļāvusi konkrētas partijas deputātu uzslavēšanu nav uzskatāms par pamatotu, jo pirmkārt raidījuma viesi N.Ābola lielāko daļu raidījuma varēja brīvi paust savu viedokli saistībā ar savu pārstāvēto politisko partiju un no raidījuma vadītāja puses nekas netika darīts, lai šo aģitāciju pārtrauktu, tieši otrādi raidījuma vadītājs ar saviem jautājumiem un komentāriem palīdzēja raidījuma viesi N.Ābolai raidījuma laikā gan popularizēt sevi un savus labos darbus, gan savas partijas nozīmīgākos biedrus un to sasniegumus. Otrkārt, raidījumā raidījuma viesi N.Ābola netika pieteikti kā Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāte, bet gan kā žurnāliste un producente, tādējādi maldinot 2020.gada 7.jūlija raidījuma “Baltkom rīts” klausītājus par raidījuma viesi N.Ābolas balotēšanos Rīgas domes ārkārtas vēlēšanās, kas notika 2020.gada 29.augustā. Bez tam SIA “Baltkom radio” savos paskaidrojumos norāda, ka SIA “Baltkom radio” nevar uzņemties atbildību par trešo personu sniegtajiem viedokļiem un informāciju to pasniegšanas brīdī vai brīdī, kad viesi atbild uz radio klausītāju jautājumiem, jo atsevišķi Baltkom radio viesi rīkojas patvaļīgi, neievērojot PAL noteikumus, bet Baltkom radio žurnālisti, veicot uzraudzību un kontroli raidījuma saturam tiešajā ēterā, ne vienmēr var savlaicīgi pārtraukt cilvēku viņa runas pasniegšanas brīdī un, ka konkrētajā gadījumā par pieļauto Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma noteikumu pārkāpumu atbildība ir jāuzņemas raidījuma viesi N.Ābolai. Padome norāda, ka par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma noteikumu pārkāpumu, konkrēti, par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošanu vai uzskaiti elektronisko plašsaziņas līdzekļu jomā ir atbildīgs elektroniskais plašsaziņas līdzeklis, pamatojoties uz Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otro daļu, līdz ar to administratīvās atbildības subjekts konkrētajā gadījumā ir SIA “Baltkom radio”, pat, ja konkrēto Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma noteikumu pārkāpumu ir apzināti vai neapzināti pieļāvis raidījuma vadītājs vai raidījuma viesis. Padomes sēdē SIA “Baltkom radio”

pārstāvji norādīja, ka konkrētajā lietā ir jāvērtē nevis viens raidījums, bet jāskatās, vai visā priekšvēlēšanu aģitācijas periodā ir ievērots uz raidījumiem aicināto politisko spēku līdzsvars. Padome nevar piekrist šādai Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma interpretācijai, jo arī viens raidījums ir pamats administratīvās pārkāpuma lietvedības uzsākšanai par slēpto priekšvēlēšanu aģitāciju.

[24] Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma (turpmāk arī – AAL) 132.pantu institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai to izdarījusi pie atbildības saucamā persona, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, vai ir nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Pamatojoties uz AAL 11.panta pirmajā daļā noteikto, ja personas izdarītais administratīvais pārkāpums konkrētajos apstākļos nav radījis tādu apdraudējumu tiesiski aizsargātajām interesēm, lai par to piemērotu sodu (maznozīmīgs pārkāpums), amatpersona var neuzsākt administratīvā pārkāpuma procesu, bet, ja tas ir uzsākts, amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa jebkurā stadijā var to izbeigt, nepiemērojot sodu. Šajā gadījumā amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa, ja to atzīst par lietderīgu, izsaka personai aizrādījumu. Aizrādījums nerada tiesiskas sekas.

[25] Juridiskās personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta atbildība, otrkārt, vai juridiskā personā veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA-19/2009). Saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 25.pantu *“Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi uzņemas redakcionālo atbildību. Elektronisko plašsaziņas līdzekļu redakcionālā atbildība šā panta izpratnē ir efektīva kontrole gan attiecībā uz raidījumu izvēli, gan attiecībā uz to organizāciju programmās un katalogos. Šie noteikumi neattiecas uz programmu retranslāciju.”* Tā kā SIA “Baltkom radio” pati veido savu programmu un attiecībā uz programmas ietvaros izplatītajos raidījumos uzaicināmo viesu izvēli pieņem redakcionālus lēmumus, SIA “Baltkom radio” bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu atbilstoši Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasībām. No minētā secināms, ka SIA “Baltkom radio” bija iespēja Priekšvēlēšanu aģitācijas periodā neaicināt Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputātu kandidātus, taču, ja tika izdarīta izvēle par labu tieši šādam studijas viesim, bija nepieciešams nodrošināt, ka raidījuma vadītājs, ievērojot žurnālistikas kvalitātes

standartus, spēj profesionāli vadīt interviju, ietekmējot tās gaitu, tematus un izvairoties no aģitāciju saturošas informācijas paušanas tās laikā. Padome uzskata, ka elektronisko plašsaziņas līdzekļu raidījumā, kurš tiek veidots un izplatīts priekšvēlēšanu aģitācijas laikā, kā viesi aicināt deputātu kandidātu un raidījuma gaitā uzdot komplimentārus jautājumus, kas reklamē raidījuma viesi, ir nepieļaujami, jo tādā veidā netieši notiek slēpta priekšvēlēšanu aģitācija par attiecīgo raidījuma viesi. Vienlaicīgi Padome arī norāda, ka konkrētajā gadījumā uzaicinātā raidījuma viesē N.Ābola tiek pieteikta kā žurnāliste un producente, taču visa raidījuma garumā no raidījuma vadītāja par žurnālistiku tiek uzdots tikai viens jautājums, tādējādi tiek apzināti maldināti radio klausītāji par to kāda tematika tiks apskatīta raidījumā, kas ir nepieļaujami. Ievērojot visu minēto un vērtējot to, secināms, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas varētu būt par pamatu lietvedības izbeigšanai (AAL 119.pants), lietā nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, kā arī konstatētais pārkāpums nav uzskatāms par maznozīmīgu, un tādēļ SIA “Baltkom radio” konkrētajā gadījumā nav atbrīvojama no administratīvās atbildības (AAL 11.panta pirmā daļa), un tā iemesla dēļ, lai atturētu pārkāpēju un citus elektroniskos plašsaziņas līdzekļus no administratīvo pārkāpumu izdarīšanas, kā arī šādu pārkāpumu atkārtošanās, Padome uzskata, ka nepieciešams SIA “Baltkom radio” piemērot administratīvo sodu. Padomes ieskatā ar administratīvā soda palīdzību SIA “Baltkom radio” tiks motivēta savā turpmākajā darbībā nepieļaut atkārtotu iepriekš minētā pārkāpuma izdarīšanu.

[26] SIA “Baltkom radio” savos paskaidrojumos pārkāpuma izdarīšanu neatzīst un no paskaidrojumiem var secināt, ka SIA “Baltkom radio” pārstāvji neizprot izdarītā pārkāpuma nopietnību.

[27] Ievērojot iepriekš minēto un izvērtējot lietā esošās ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā, Padome secina, ka elektroniskais plašsaziņas līdzeklis SIA “Baltkom radio” programmas “Baltkom radio” 2020.gada 7.jūlija raidījumā “Baltkom rīts”, ir pārkāpis Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļu, tādējādi izdarot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzēto pārkāpumu – *“Par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošanas vai uzskaites kārtības neievērošanu elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības jomā piemēro naudas sodu fiziskajai personai no desmit līdz simt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no simt līdz tūkstoš četrdesmit divdesmit naudas soda vienībām.”* AAL 16.panta otrā daļa nosaka, ka *“viena naudas soda vienība ir pieci euro.”* No minētā izriet, ka

par PAL 35.panta otrās daļas pārkāpumu juridiskām personām var piemērot naudas sodu no 500 *euro* līdz 7 100 *euro*.

[28] AAL 19.panta pirmā daļa nosaka, ka *“sodu par administratīvo pārkāpumu piemēro ietvaros, ko nosaka likums vai pašvaldību saistošie noteikumi, kuros paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu.”*

[29] AAL 19.panta otrajā daļā noteikts, ka *“nosakot administratīvā soda veidu un mēru, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pie atbildības saucamās personas personību (juridiskajai personai — reputāciju), mantisko stāvokli, pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.”* Nosakot soda apmēru, Padome ņem vērā turpmāk norādītos apsvērumus:

[29.1] Administratīvo atbildību pastiprinoši vai mīkstinoši apstākļi nav konstatēti.

[29.2] Pārkāpums radies, jo SIA “Baltkom radio” neveica visus iespējamus pasākumus Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļas noteikumu ievērošanai, tajā skaitā neizvērtēja konkrētā viesa uzaicināšanu uz programmas “Baltkom radio” veidoto un izplatīto raidījumu, lai izslēgtu pārkāpuma seku iestāšanās iespēju. SIA “Baltkom radio” nav apzinājusies savu darbību prettiesisko raksturu un nav paredzējusi pārkāpuma seku iestāšanās iespēju, kaut gan tās varēja un vajadzēja paredzēt.

[29.3] Minētais pārkāpums ir veikts ar mērķi maldināt personas, kurām aģitācija adresēta, jo raidījuma viesa N.Ābola netika pieteikta kā Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputātu kandidāte un tas var atstāt ietekmi uz sabiedrisko domu un vēlēšanu rezultātiem. Turklāt, Padome, izvērtējot raidījumu, ņem vērā arī to, ka minētais raidījums ir izskanējis publiski un sasniedzis lielu sabiedrības daļu. Ievērojot minēto, uzskatāms, ka SIA “Baltkom radio” izdarītās darbības kvalificējas kā būtisks pārkāpums.

[29.4] SIA “Baltkom radio” pārkāpumu neatzīst un no paskaidrojumiem var secināt, ka SIA “Baltkom radio” pārstāvji neizprot izdarītā pārkāpuma nopietnību.

[29.5] Saskaņā ar publiski pieejamo SIA “Baltkom radio” finanšu rādītāju pārskatu par 2019.gada periodu SIA “Baltkom radio” 2019.gada apgrozījums ir bijis 190 269 *euro*, bet 2019.gadu SIA “Baltkom radio” ir noslēgusi ar 18 645 *euro* zaudējumiem.

[29.6] Juridiskas personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos

pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA-19/2009*).

[26.7] SIA “Baltkom radio” par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma normu pārkāpumiem, pirms 2020.gada 29.augusta Rīgas domes ārkārtas vēlēšanām, iepriekš nav sodīta.

[26.8] Saskaņā ar AAL 13.pantu *“administratīvais sods ir ietekmēšanas līdzeklis, kas tiek piemērots administratīvo pārkāpumu izdarījušajai personai, lai aizsargātu sabiedrisko kārtību, atjaunotu taisnīgumu, sodītu par izdarīto pārkāpumu, kā arī atturētu administratīvo pārkāpumu izdarījušo personu un citas personas no turpmākas administratīvo pārkāpumu izdarīšanas.”*

[26.9] Ņemot vērā iepriekš minēto, Padome uzskata par nepieciešamu piemērot administratīvo sodu 1000 (viens tūkstotis) naudas soda vienības jeb 5000 (pieci tūkstoši) *euro* apmērā, kas uzskatāms par soda apmēru, kas nenodara SIA “Baltkom radio” ar pārkāpumu nesamērojamus materiālus zaudējumus, vienlaikus stimulējot SIA “Baltkom radio” un citus elektroniskos plašsaziņas līdzekļus turpmāk ievērot EPLL prasības attiecībā uz programmu veidošanu.

Ievērojot minēto un saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otro daļu un Administratīvās atbildības likuma 151.panta 1.punktu, kā arī 153.panta pirmo daļu, Padome

n o l e m j :

- 1. Sodīt elektronisko plašsaziņas līdzekli SIA “Baltkom radio”, reģistrācijas numurs 40003862550, par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu 2020.gada 7.jūlijā raidījuma “Baltkom rīts” ietvaros, uzliekot naudas sodu 1000 (viens tūkstotis) naudas soda vienības jeb EUR 5000,- (pieci tūkstoši *euro*) apmērā.**
- 2. Pieņemto lēmumu paziņot SIA “Baltkom radio”.**

Administratīvais sods jāsamaksā 1 (viena) mēneša laikā zemāk norādītajā bankas kontā:

Saņēmējs: Valsts kase

Reģistrācijas Nr.90000050138

Konta Nr. LV78TREL1060001019900

Saņēmēja banka: Latvijas Banka

Bankas BIC: TRELLV22

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 166.panta pirmo un otro daļu, kā arī 168.panta pirmo daļu persona, kura saukta pie administratīvās atbildības šo lēmumu desmit darba dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc tās juridiskās adreses, iesniedzot sūdzību Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 262.pantu termiņš lēmumā noteiktā naudas soda labprātīgai izpildei pilnā apmērā tiek noteikts 1 (viens) mēnesis no dienas, kad lēmums ir stājies likumīgā spēkā. Naudas soda brīvprātīgas izpildes kārtība ir noteikta Administratīvās atbildības likuma 263.pantā.

Gadījumā, ja naudas sods labprātīgi netiek samaksāts šajā lēmumā noteiktajā termiņā, tad saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 269.panta pirmo daļu iestāde pēc naudas soda brīvprātīgas izpildes termiņa beigām nekavējoties nodod lēmumu par sodu piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA
ZĪMOGU*